

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר'
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הר"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חז"ם סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה ודופת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ו ע"ב ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 783

מסכת ראש השנה י"ז - כ"ג ♦ ערלה ב', ב' - ב', ז'

בס"ד, כ"ה אייר תשע"ד

השבוע בגליון

♦ מתי הונהג "לוח השנה" שבידינו?
♦ מהו תוקפו של הלוח שבידינו?

♦ ברכת הלבנה - עד מתי?
♦ חשבון הלוח העברי - על פי ה"מולד הממוצע"

דבר העורך

גחלים

משל מרתק ומאלף שיגר אלינו לומד הדף היומי, הר"ר מנחם פישמן הי"ו מחיפה.

★ ★ ★

גופת ציפור קפואה היתה מוטלת בשולי הדרך, מכוסת בתוך עצמה, מקובעת בתנוחה האחרונה שאימצה לעצמה בנשימותיה האחרונות, בניסיון שלא צלח להגן על עצמה מפני הקור העז.

הוא חלף על פניה, כיווץ את שרירי אפו כביכול הוא מקשיח נגד הקור, והמשיך לצעוד במשעול הצר.

★ ★ ★

עיירה קטנה, שאפילו לא זכתה להיות בפרבריו של כרך גדול, אי שם, אפילו לא באמצע הדרך, שכנו עשרות משפחות יהודיות במקבץ אקראי של מבנים נטולי צורה וזהות. אבותיהם סיפרו להם כי באחד הפוגרומים שנערכו בפולין, קמה קבוצת יהודים והחליטה לעזוב ולנדוד הרחק ממקום יישוב, מעשה לוט שברח לצוער, ומאז הם פה, ובעיקר - לא שם.

במשך היום היו עוסקים כל אחד במלאכתו, מי מהם היה נודד למרחקים למכור את מרכולתם, ולקראת ערב היו הכל מתכנסים לשיעור תורה בבית הכנסת, מסירים את הערדליים במבוא, שופטים לעצמם כוס חמין מהביל ומצטרפים אל החבורה.

מתי הונהג "לוח השנה" שבידינו?

במסכתנו אנו לומדים בהרחבה על קידוש החודש על ידי בית דין, לאחר שהעידו בפניהם עדים כי ראו את הלבנה.

כיום מבוססת קביעות השנה וחדשיה על כללים מסודרים (ראה רמב"ם הלכות קידוש החודש פרקים ו' ז' ח' וטור או"ח סימן תכ"ז-ח). אין עוד התייחסות לראיית הלבנה, אלא זמן ה"מולד" הוא הקובע תוך התחשבות בכללים שונים [כגון, באיזה ימים יתכן שיחול ראש השנה, מתי חודשי חשוון וכסליו מלאים ומתי חסרים].

מתי הונהג הלוח?

חז"ל לא הזכירו דבר על כך. הרשב"א (שו"ת ח"ד סימן רנ"ד) כותב, כי "קבלה היא בידינו שהסדר הזה תקנו הלל בנו של רבינו הקדוש, אבל לא ידעתי שום מקור לדבר זה". הלל זה היה אמורא ושימש בנשיאות [אגב, יש להעיר, שנשמטה שורה ברשב"א, והלל מתקן הלוח אינו בנו של רבי יהודה הנשיא, אלא בן רבי יהודה נשיאה שהוא בן בנו של רבינו הקדוש, או שמא אף בן נכד נכדו של רבי יהודה נשיאה. הללו שימשו בנשיאות בן אחר בן מימי הלל הזקן. שו"ת התשב"ץ הוצאת מכון ירושלים, נספה, עמוד ת"ג הערה 34].

המקור הראשון לכך שהלל הוא מתקן הלוח, הם דבריו של רבי אברהם בן רבי חייא הנשיא, מקדמוני הראשונים, שנודע בעיקר בספריו שבענייני תכונה. בספרו, ספר העיבור (מאמר ג' שער ז'), הוא מביא תשובת רב האי גאון שסדר הלוח וכלליו מסורים בידינו משנת ד'ק"ט [לפני 4655 שנה], ונתקנו על ידי הלל. אף הרמב"ן (בספר הזכות לגיטין לו/א מדפי הרי"ף) כותב כן ומסביר, שבאותה עת בטלה הסנהדרין בארץ ישראל ופסקו הדיינים המומחים, ולפיכך תיקן הלל לוח לדורות.

צעילוי נשמת

מרת **לאה עמאר** ע"ה

בת רחל ע"ה

נלב"ע כ"ו באייר תש"ע

תנצב"ה

הונצחה ע"י בני המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **חנה פייגא גרוס** ע"ה

בת הר"ר יקותיאל יהודה נוימן זצ"ל

נלב"ע כ"ט באייר תשנ"ח

מרת **יוטא ביילא לוינגר** ע"ה

בת הר"ר צבי פרידמן זצ"ל

נלב"ע כ"ט באייר תש"ן **תנצב"ה**

הונצחו ע"י ר' שלום גרוס הי"ו ורעייתו מרת **פנינה פרל** תחיל' לבית לוינגר - פתח תקוה

צעילוי נשמת

מרת **רבקה הניה מרגלי** ע"ה

בת הר"ר מנחם קרמר ז"ל

נלב"ע כ"ז באייר תשע"ב

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר **רפאל חוזינב** ז"ל ב"ר אשר ז"ל נלב"ע כ"ז באייר תשס"ד

ומרת **מלכה חוזינב** ע"ה בת רפאל וטובה ז"ל נלב"ע כ"ה בטבת תשע"ב

תנצב"ה

נר ה'
נשמת
אדם

הרמב"ם (הלכות קידוש החודש פרק ה' הלכה ג') כותב, כי אותו זמן היה בסוף תקופת אביי ורבא [שנפטרו בשנים ד'צ"ח וד'ק"ג, כאמור באגרת רב שרירא גאון]. אכן, בגמרא מוכח שעוד בימי אביי ורבא קידשו על פי הראייה; בגמרתנו (כא/א) נאמר, שרבא הסתפק אימתי יום הכיפורים. כמו כן נאמר במסכת תענית (כט/ב), שבימי אביי חל תשעה באב בערב שבת, דבר שהוא בלתי אפשרי על פי הלוח שלנו (אור שמח, על הרמב"ם שם).

מהו תוקפו של הלוח שבידינו? בתקפה ובמהותה של שיטת קביעת החדשים על פי הלוח, נחלקו ראשונים. לדעת הרמב"ם (הלכות קידוש החודש, פרק ה' הלכה ב'), שתי הלכות נמסרו למשה רבינו בסיני: כאשר יש סנהדרין - נקבע החודש על פי ראיית העדים, וכאשר אין סנהדרין - ייקבע הדבר על פי חשבון המולד תוך התאמת חודשי הלבנה לשנת החמה [ע"ש ברמב"ם סוף פרק ה' ובספר המצוות מצוות עשה קנ"ג, שקביעת החשבון תלויה בבני ארץ ישראל, וראה במשך חכמה פרשת בא ביאורם של דברים].

חשבון לוח השנה שקבע הלל מבוסס על כללים רבים, ביניהם, למשל, "מולד זקן בל תדרוש", דהיינו: אם מולד הלבנה חל אחר חצות היום, אין קובעים את ראש השנה ליום זה, אלא ליום המחרת [מולד "זקן" מלשון שנולד כשהיום כבר זקן ותשוש].

עלינו לברר, איפוא, אם גם כללים אלה נמסרו למשה מסיני, שעל פיהם יחשבו את קביעת החודשים, או שמא הלכה זו קובעת, כי כאשר אין בית דין סמוכים בארץ ישראל הראויים לקדש חודשים, ייקבע החודש על פי חשבון, באופן שיגיעו לתוצאות הדרושות, דהיינו: שחג הפסח יחול באביב וכדומה, אך הכללים הידועים, על פיהם סודר לוח השנה שבידינו, לא נמסרו בהלכה למשה מסיני אלא חכמי ישראל הם שקבעו כדי ליצור תבנית קבועה של חשבון החודשים.

ובכן, בדיון זה קיימות שתי שיטות. יש אומרים (חידושי מרן ר"ז הלוי, קידוה"ח יומא סוכה, עמוד 8 ואילך), כי גם הכללים נמסרו הלכה למשה מסיני, ויש אומרים (עיין חזון איש או"ח סימן ק"מ ס"ק ג'), כי בסיני נמסר רק יסוד הדין, שיש לקבוע את החודשים על פי חשבון התאמת חודשי הלבנה לשנת החמה, אך כללי הלוח שבידינו לא נמסרו למשה בסיני.

לעומת שיטת הרמב"ם, הרמב"ן סובר כי קיים אופן אחד בלבד לקידוש החודש - על פי בית דין. ברם, הלל ובית דינו קידשו את כל החודשים לעולם (השגות הרמב"ן לספר המצוות שם. ראה עוד שיטת הרמב"ם שם הלכה י"ג, ובספר המצוות מצוות עשה קי"ג), לפי שבליית ברירה אפשר לקדש את החודשים מראש.

[ראוי לציין, כי הראשונים הביאו מדברי רבינו סעדיה גאון, שמאז ומעולם קבעו בית דין את החודשים על פי כללי הלוח שבידינו, ולא נעשתה בעיקר על פי עדות העדים שהעידו בפניהם, וקבלת העדים נעשתה אך ורק מפני שמצווה היא מן התורה לקבלם כתוספת לעיקר, שהיא החשבון שבידינו. אך גדולי הראשונים (ראה רמב"ם בפירוש המשניות פרק ב') מציינים, כי לא כתב זאת אלא כדי לדחות את המינים והאפיקורסים].

דף כ/ב כ"ד שעי מכסי סיהרא

ברכת הלבנה - עד מתי?

אחת לחודש הלבנה מתכסה כליל מעינינו, עם חילוף החודשים, וכעבור זמן מה היא שבה ונגלית לעינינו, הולכת וגדלה מיום ליום, עד שצורתה עגלגלה ככדור, ושוב היא מתכווצת והולכת מיום ליום, עד סוף החודש וחוזר חלילה.

עם חידושה של הלבנה אנו מברכים את ברכת הלבנה, לתת שבח והודיה לבורא עולם "אשר במאמרו ברא שחקים" (ש"ע או"ח סימן תכ"ו סעיף א').

עד איזה תאריך בחודש אפשר לברך את ברכת הלבנה? ובכן, הדעת נותנת כי כל עוד הלבנה "מתחדשת", גדלה, אפשר לברך עליה, אך מרגע שבו היא פוסקת לגדול, כבר אי אפשר לברך על "חידוש" הלבנה.

לילה. אופק חשוף. ירח קפוא. דממה. כוכבים מרצדים מכל עבר. שריקות הרוח העושה במרחבים כרצונה. אח בוערת. נרות מרצדים. כוסות תה. שיעור גמרא. מעין עולם הבא.

העומד בראשם היה דמות של ממש. לא פעם שחו בינם לבין עצמם, כי גם אם היה מתגורר בעיר הגדולה, היו מכירים בו. במשך כל היום שוהה היה בגפו בבית הכנסת, הוגה ושונה בספרים שהתקבצו בו במהלך הדורות, ועם כינוס בני העיירה בלילה, היה לומד עמם גמרא בצוותא.

יותר משאהבוהו על שאמר להם, אהבוהו על שלא אמר להם. דרך מיוחדת במינה סיגל לעצמו להבהיר את רצונו בלא לומר מילה. אף לא מילה אחת. שמא בדידותו הארוכה בבית הכנסת היא שגרמה לכך; אולי אופיו הרגוע של המקום העניק לו השראה להתנהלותו האצילית; מי יודע.

אותו לילה התכנסו חברי השיעור בבית הכנסת, למעט אחד מהם. לא היה זה דבר של מה בכך. הכל הכירו את הכל. דבר לא נעדר. לו היה חולה, כבר היו סועדים אותו ומרפדים את מצעיו בנוצות אווז ונאדות מים רותחים מהולים בדבש. הרב לא אמר מאומה. "אומרת הגמרא..."

החורף העמיק את אחיזתו, משל גמר אומר להשתלט לנצח על פיסת הארץ הקפואה ולא להניח לקיץ לשלוט בה בהגיע זמנו. הוא המשיך להעדר מן השיעור.

מקץ שבוע, עם תום השיעור התפזרו האנשים לבתיהם והרב החל לפסוע לעבר ביתו של הנעדר. לא קשה היה להבין אותו. הקור הנורא שהיה עליו לחוות מביתו המרוחק בדרכו אל בית הכנסת, ודאי הניס את מחשבותיו הטובות, הרהר לעצמו הרב בדונו אותו לכף זכות.

נקישה אחת הקפיצה את בעל הבית ממקומו. הוא נחפז אל הדלת ונדהם לראות את הרב עומד בפתחו. בשתי זרועות הכניסו פנימה, הושיבו ליד האח, התיישב מולו על ערימת כריות תפוחות, הגיש לפניו כוס יי"ש, סגר בטפיחה את הגמרא שהיתה פתוחה לפניו, ונשק לה בחום משפקפק אם הרב הבחין כי עד כה למד גמרא ולא ביטל חלילה את קביעותו.

הרב לא הגיב. נאמן לשיטתו הייחודית, ישב הרב ושתק.

אש עליזה בערה באח. הוא הביט ברב שהביט באח בהתעניינות ויישבו שניהם ויביטו באח בשתיקה. הלהבות כרכרו סביב העצים ומלבדם לא נע ולא זע דבר בחדר.

לפתע קם הרב, נטל בידו את מחתת הגחלים והחל להפך בזהירות בגחל סמוק ולוהט. אחז בו בקצהו, הגביהו מערימת הגחלים והתרחק עמו מן התנור. הגחל האדים ממאמץ להותיר את בעירתו במלוא עוזה, אך סלילי עשן דקיקים שבקעו מבין חריציו העידו על סופו הקרב. המאבק בין הקור לבין החום לא נמשך זמן רב. כעבור דקות אחדות היה הגחל נטול חיים, שחור באבלותו על חייו שקופדו.

איש מהם לא אמר מילה.

הרב התקדם באיטיות לעבר האה, קירב בזהירות את הגחל המת אל הערימה, וראה זה פלא, ניצוץ החיים התעורר בקרבו, אדמומיות נעורים פרח על לחייו ועד מהרה שב לזרוח בחברת אחיו, מזין אותם בחומו ובאשו וניזון מחומו ומאישם.

הרב הניח את מחתת הגחלים במקומה, פנה לעבר הדלת נפרד לשלום ויצא.

למחרת הסתופף בעל הגחלים על הספסל עם רעיו חברי השיעור, נהנה מחום חברתם והנהה אותם בהשתתפותו.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעבודה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף יז/א כובשו... נושא...

'כובש' ו'נושא' כיצד?

נאמר כאן בגמרא, כי הקב"ה כובש את כף המאזניים של הזכויות או נושא את כף העוונות, על מנת שיצא דינו של החוטא לזכות.

כנישת כף הזכויות, מבאר בעל אורח ישרים, נעשית על ידי שהקב"ה העמים עליהן גם את המחשבות הטובות המצטרפות למעשה, ועוד שאר עניינים מעין אלה. ואילו נשיאת כף החובה נעשית על ידי שהקב"ה מקטין את ערך החטאים באמתלה שקושי הפרנסה גרם, ועוד סיבות שונות המקילות מחומרת החטא. הכף נעשית, איפוא,

אכן, כך פוסק השולחן ערוך (שם סעיף ג; כפי שמבארים המגן אברהם והמאמר מרדכי), כי אפשר לברך בחמשה עשר הימים הראשונים שמעת המולד, ימים מלאים. כלומר, אם ה"מולד", עת "נולדה" הלבנה החדשה, הוא בליל ראש חודש בשעה 20:00, אפשר לקדש את הלבנה עד ליל ט"ז, בשעה 20:00. אולם הרמ"א מסייג את הדברים, כי אפשר לקדש את הלבנה רק עד שחולף מחצית הזמן המדוייק של סיבובה החודשי - עשרים ותשעה יום, שתים עשרה שעות ועוד קצת. נמצא, איפוא, שאם המולד אירע בליל ראש חודש בשעה 20:00, כבר אי אפשר לקדש את הלבנה בליל ט"ז, כי עתה הלבנה כבר אינה מתחדשת.

מקור הלכה זו במסכת סנהדרין (מא/ב), בה מבואר, כי אפשר לברך על הלבנה עד שתתמלא פגימתה. כלומר, בחצי הראשון של החודש הלבנה פגומה, כי את חלקה איננו רואים, ובכל יום הפגימה החסרה מתמלאת והולכת. ניתן, איפוא, לברך על הלבנה רק בעודה "מתחדשת" ופגימתה מתמלאת. לאחר מכן, כשהיא מתחילה לשוב ולהיפגם, אי אפשר לברך "מחדש חדשים" (רש"י שם, ד"ה עד שתתמלא).

אולם, בשיירי כנסת הגדולה מביא שיטה הסוברת, כי אפשר לקדש את הלבנה גם ביום הששה עשר מן המולד! אחרי הזמן שקבע הרמ"א וגם אחר הזמן שקבע השולחן ערוך. השאלה המתבקשת היא, כיצד אפשר לברך על "חידושה" של הלבנה בזמן שהיא כבר מתמעטת והולכת.

רבים וגדולים דנו בנושא, והחתם סופר זצ"ל (שו"ת, או"ח סימן ק"ב) מוצא פתרון מסוייגתנו להבהיר את הדברים. בגמרתנו מבואר, כי אי אפשר להבחין בלבנה החדשה מיד, כי זעירה היא ביותר, וחולפות שעות אחדות, לעיתים שמונה עשרה שעות, עד שאפשר להבחין בה.

מעתה, אומר החתם סופר, אם עין אדם אינה מסוגלת להבחין בירח בעודו זעיר, בוודאי אינה מסוגלת להבחין בשינויים זעירים בגודל הירח. ואכן, כל המביט בלבנה ביום השש עשרה מהמולד, אינו מבחין כי החלה להפגם, ורק לאחר שעות ארוכות ניכר הדבר. זהו טעמה של השיטה שהביא בשיירי כנסת הגדולה, כי כל עוד לא החלה הלבנה להיפגם לעינינו, אפשר לברך ברכת הלבנה.

האדמו"ר מצאנז זצ"ל (שו"ת דבר יציב, או"ח סימן קע"ט) הוסיף והסביר, כי חז"ל קבעו את זמן ברכת הלבנה לפי ראות העיניים ולא לפי חישובים אסטרונומיים. לאמר, אף על פי שלאור המידע שברשותנו הירח החל להחסיר ולהיפגם, אין בכך מאום, מפני שחז"ל קבעו את הברכה לפי ראות עיני אדם מכדור הארץ.

להלכה נקטו הפוסקים, כי אין לקדש את הלבנה עם ברכה לאחר הזמן שנקבע בשולחן ערוך וברמ"א (שו"ת שבות יעקב שם, דברי מנחם ח"ב סימן תכ"ו, ישועות יעקב סימן תכ"ו סק"ה, שו"ת רב פעלים ח"ב או"ח סימן ל"ח, ביאור הלכה סימן תכ"ו ס"ג ד"ה ולא ועוד) [לגבי ט"ו לחודש לאחר זמן הרמ"א כתב הביאור הלכה, כי אפשר לקדש, ע"ש]. אך כתב הביאור הלכה, כי יש אחרונים שכתבו שבדיעבד אם לא קידש את הלבנה עד ט"ז בחודש, יקדש בלא שם ומלכות.

חשבון הלוח העברי - על פי ה"מולד הממוצע"

הזמן בין מולד ירח אחד למשנהו הוא כחודש ימים. הזמן המדוייק משתנה מחודש לחודש, וכנאמר בגמרתנו (כה/א): "פעמים שבא בארוכה ופעמים שבא בקצרה" [בזמננו הוא נע בין 29 יום ושש וחצי שעות ל-29 יום ועשרים שעות]. בתקופה בה בית דין קידשו את החודש על פי ראיית הלבנה, נזקקו לחשב במדוייק מתי חל המולד, כדי לדעת אם ראיית הלבנה אפשרית בזמן שבו מעידים העדים כי ראוה.

המולד הממוצע: כאמור, הלל תקן וקבע את הכללים על פיהם מחשבים בכל הזדורות את לוח השנה היהודי. הלוח של הלל אינו מבוסס על זמן המולד האמיתי בכל חודש, אלא על זמן המולד הממוצע. "ממוצע" היינו: הזמן הממוצע שבין ה"ארוכה" ל"קצרה". כלומר, לאורך שנים לא תהיה

"התחברתי והרגשתי את מתיקות התורה"

בדרך, בבית, בעבודה, 24 שעות ביממה מתחברים לשיעור המרתק

להאזנה חייגו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

הדף היומי

ראש השנה י"ז-כ"ג

כ"ה אייר-ב' סיון

סטייה מזמני המולד, שכן, יש זמן ממוצע קבוע למולד, אלא שלעיתים תיתכן סטייה להקדמת המולד או לאיחורו, אך היא תתקן בסטייה ניגודית בחודשים הבאים.

את זמן המולד הממוצע קיבלו חז"ל הלכה למשה מסיני (פירוש רס"ג שמות יב/א), ששיעורו הוא 29 יום, 12 שעות, 44 דקות ושלוש שניות ושליש. זמן זה מופיע בגמרתנו בנוסח זה: "עשרים ותשעה יום, ומחצה [12 שעות], ושני שלישי שעה [ארבעים דקות] וע"ג חלקים". מה הם חלקים אלה?

אנו רגילים לחלק את השעה ל-60 [דקות] ול-3,600 [שניות, שכן בדקה 60 שניות]. חז"ל חלקו את השעה ל-1,080 חלקים. כל חלק של השעה מכיל, איפוא, 3 שניות ושליש.

73 חלקים של שעה, הם 4 דקות ו-3 שניות ושליש, כך שהזמן הנקוב בגמרתנו כ"שני שלישי שעה וע"ג חלקים" הוא 44 דקות ושלוש שניות ושליש לפי חלוקת השעה בימינו. במילים אחרות: הזמן הממוצע שבין מולד למולד הוא 29 יום, 12 שעות ו-793 חלקים (793 חלקים = 44 דקות ושלוש שניות ושליש). יחידת זמן זו מכונה בקיצור **כ"ט י"ב תשצ"ג**; **כ"ט** - ימים, **י"ב** - שעות, **תשצ"ג** - חלקים.

נדגים את הדברים:

נניח, שמולד חודש תשרי התרחש בבוקר יום ראשון בשעה 05:00. מתי יחול המולד הבא? ובכן, עלינו להוסיף **29 יום** (ארבעה שבועות ויום אחד) ונגיע ליום שני בשבוע. יש להוסיף עוד **12 שעות** ונגיע לשעה 17:00 אחר הצהריים. כעת נוסיף את **תשצ"ג החלקים** ונמצא, כי המולד יחול בשעה - 17:44:3.333...

המולד הבא של חודש כסלו כבר יחול ביום רביעי בבוקר בשעה 06:30 בערך.

קלה, והיא עולה ועולה, וכף הזכויות מכרעת (ליקוטי בתר ליקוטי).

דף כא/ב בקש קהלת להיות כמשה יצתה בת קול ואמרה לו וכתוב יושר דברי אמת

שלמה או למשה?

חכמי אשכנז פירשו דרך צחות, כי שלמה חפץ לדעת טעם פרה אדומה, וסבר כי יש רמז בפסוק שטעמו יתגלה לו: "ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת", ראשי התיבות הן **שלמה**.

אולם בת הקול אמרה לו שאף שיש כאן רמז בראשי תיבות, כמו שסבר, אבל "כתוב יושר דברי אמת", יש לקרוא את הכתוב **יושר** לפי הסדר, ואז ראשי התיבות הם **"למשה"**... (פתח עיניים, לחיד"א).

לעילוי נשמת

מרת **שושנה רייזי בוקסבוים** ע"ה
ב"ר ברוך ורחל ז"ל נלב"ע א' בסיון תשס"ג

תנצב"ה

הונצחה ע"י אחותה **אלה ריף**
ומשפחתה שיחיו - פתח תקוה

לעילוי נשמת אבי מורי

ר' **משה יוסף בלוגרינד** ז"ל ב"ר אברהם מרדכי ז"ל

נלב"ע א' בסיון תשמ"ח תנצב"ה

הונצח ע"י בנו ידידו ר' **חיים דוד בלוגרינד** ה"ו

נר ה' נשמת אדם

כל ההלכות שלא ידעתם מאורות ההלכה

סיכום של ספרי ההלכה האחרונים • ניסוח בהיר וקולח • כ-3500 ערכים במפתח העניינים

חדש יצא לאור חלק ז'

054.8454004 | דבור

להשיג בחנויות הספרים המובחרות | מאורות הדף היומי: 1700-500-151

לתרומות והנצחות משה טרייטל טל: 03-5775307 מוקד ההזמנות: 1-700-500-151

משרד ראשי: רח' וגמן 1 (מול התם סופר 5) ת.ד. 471 בני-ברק | טל: 03-5775333 פקס: 03-7601020 דוא"ל: E-mail: meorot@meorot.co.il

מאורות הדף היומי

